

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 kwietnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił E. B. prawa do emerytury górniczej.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż ubezpieczony udowodnił do dnia 13 lutego 2015 roku okres pracy górniczej 16 lat 11 miesięcy i 29 dni wobec wymaganych 25 lat, w tym 16 lat 11 miesięcy i 29 dni pracy górniczej wymienionej w art.50c ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Powyższą decyzję w całości zaskarżył pełnomocnik ubezpieczonego.

Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie prawa materialnego – art.50d ust.1 punkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanych w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i niezaliczenie ubezpieczonemu pracy w okresach od 6 października 1981 roku do 31 maja 1982 roku, od 1 czerwca 1982 roku do 30 listopada 1988 roku, od 1 grudnia 1988 roku do 31 grudnia 1990 roku i od 1 stycznia 1991 roku do 2 kwietnia 1999 roku w (...) SA Zakładzie (...) w wymiarze półtorakrotnym.

Wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury od dnia 27 kwietnia 2015 roku i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu odwołania podał, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) wykonywał pod ziemią, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace na przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach. Wskazał, iż stanowiska jakie zajmował ubezpieczony znajdowały się w wykazie stanowisk określonych pomocniczo w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanych w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty. Przy zaliczeniu pracy ubezpieczonego w wymiarze półtorakrotnym spełni on warunki do emerytury górniczej.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony E. B. urodził się (...).

W dniu 13 lutego 2015 roku ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę. Ubezpieczony jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

(wniosek – k.3 akt ZUS)

Od 1 września 1975 roku do 30 września 1981 roku ubezpieczony pracował w Przedsiębiorstwie (...) w K., początkowo jako uczeń (do 25 czerwca 1978 roku), a następnie jako mechanik samochodowy.

(świadczenie pracy – k.9 akt ZUS)

Od dnia 6 października 1981 roku ubezpieczony rozpoczął pracę w Rudzkiej Spółce (...). Ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie zatrudnienia ubezpieczony zajmował następujące stanowiska:

- od 6 października 1981 roku do 31 maja 1982 roku – pomoc górnicza pod ziemią,
- od 1 czerwca 1982 roku do 30 listopada 1988 roku – młodszy górnik pod ziemią,
- od 1 grudnia 1988 roku do 31 grudnia 1990 roku – cieśla pod ziemią,
- od 1 stycznia 1990 roku do 24 kwietnia 1999 roku – młodszy górnik cieśla pod ziemią.

(świadcstwo pracy – k.10 akt ZUS)

Z zaświadczenia o odbyciu szkolenia bhp w marcu 1997 roku wynika, iż ubezpieczony jest zatrudniony w charakterze obsługi urządzeń przyszybowych, a z marca 1998 roku, iż jest zatrudniony w charakterze obsługi stacji załadunkowych.

(zaświadczenia – k.43, k.45)

Ubezpieczony przepracował następującą liczbę dniówek w przodku:

- w 1985 roku – 2,
- w 1986 roku – 50,6,
- w 1987 roku – 4,
- w 1988 roku – 18,
- w 1990 roku – 31,
- w 1991 roku – 2,
- w 1992 roku – 2,
- w 1993 – 4,
- w 1994 roku – 7,
- w 1995 roku – 8.

Łącznie liczba dniówek na przodku wynosi 128,6.

(zaświadczenie – k.65, ewidencja – k.54)

Ubezpieczony pracował jako pomoc górnicza, młodszy górnik, cieśla. Pracę wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, pod ziemią. Ubezpieczony pracował na oddziale przygotowania chodników, którego zadaniem było drażnienie chodników. Jeżeli maszyna nie mogła wjechać to były prowadzone prace polegające na odwiercieniu czoła przodka z użyciem materiałów wybuchowych. Następnie urobek był usuwany, a ściany zabezpieczane i był montowany kombajn. Do obowiązków ubezpieczonego należało kierowanie obsługującego kombajn, tak aby przejechał w odpowiednim miejscu. Równoległe były dwa chodniki, pomiędzy nimi wykonywana była przecinka ścianowa. W przecince był montowany kombajn, którym urabiano węgiel z jednego chodnika do drugiego. Ubezpieczony pracował na przodku albo w ścianie. Zajmował się też rozładunkiem i załadunkiem na drzewiarki.

Górnicy pracujący pod ziemią nie mieli wiedzy ile dniówek pracy na przodku pracodawca uwzględnił w danym miesiącu. Zdarzało się, że dniówki te nie były wpisywane.

(zeznania ubezpieczonego min.00:06:02 – 00:22:01 protokół z 10.02.2016 r. w zw. z min.02:31:00 – 00:25:50 protokół z 19.09.2016 r., zeznania świadków: M. D. (1) – min.00:25:23 – 00:31:24 protokół z 10.02.2016 r., M. K. (1) min.00:31:24-00:37:25 protokół z 10.02.2016 r., A. O. min.00:03:57-00:13:05 protokół z 3.06.2016 r., H. A. min.00:13:58-00:31:58 protokół z 3.06.2016 r.)

Ubezpieczony był niezdolny do pracy łącznie przez 6 miesięcy i 26 dni.

(karta przebiegu zatrudnienia – k.22 akt ZUS)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał staż pracy górniczej w wymiarze 17 lat 2 miesięcy i 23 dni, w tym 16 lat 11 miesięcy i 29 dni pracy określonej w art.50c ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

(zestawienie – akta ZUS)

Sąd dokonał następującej oceny dowodów i zważył co następuje:

Zgodnie z treścią art.50a ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.887 ze zm.) górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia,
- 2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Natomiast stosowanie do treści art.50e ww. ustawy prawo do emerytury górniczej bez względu na wiek i zajmowane stanowisko przysługuje pracownikowi, który pracę górniczą wykonywał pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres wynoszący co najmniej 25 lat.

Wyodrębnienie pracy górniczej nastąpiło przy zastosowaniu dwóch kryteriów: charakteru pracy (art.50c ww. ustawy) oraz czasu jej świadczenia (art.50b ww. ustawy).

Stosownie do treści art.50b ww. ustawy przy ustaleniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi, w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Za pracę górniczą uważa się wszystkie prace wykonywane pod ziemią związane z wydobywaniem kopalin (art.50c ust.1 punkt 1 i 4 ww. ustawy).

Zgodnie z art. 50d ust.1 punkt 1 ww. ustawy, przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej półtorakrotnemu przeliczeniu podlegają tylko okresy pracy górniczej wykonywanej „w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych”. Przepis ten ma zastosowanie tylko do ustalania stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury górniczej.

Wykaz stanowisk pracy wykonywanej w przodkach uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej z art.50d ust.3. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku nr 2 i 3 do

rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995 r. nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art.5 ust.5 i art.6 ust.3 ustawy z 1 lutego 1983 roku o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (tekst jednolity Dz.U. z 1995 r. nr 30, poz.154). W załączniku nr 3 wskazano stanowiska młodszego górnika, cieśli i pracownika niewykwalifikowanego (punkt 4 i 18).

W judykaturze podkreśla się konieczność odróżnienia „zwykłej” pracy górniczej górnika kopalni węgla wykonywanej na stanowiskach określonych w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia od kwalifikowanej pracy górniczej wykonywanej na stanowiskach wymienionych w załączniku nr 3, który dotyczy prac podlegających zaliczeniu w wymiarze półtorakrotnym zgodnie z art.50d ust.1 punkt 1 ww. ustawy. Są to prace bezpośrednio są związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz inne prace przodkowe, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopaliny. Wykaz stanowisk pracy, określony pomocniczo w załączniku nr 3 do rozporządzenia odnosi się zatem wyłącznie do wykonywanych zadań górnika, jeżeli spełniają one kryterium miejsca wykonywania pracy i jej charakteru określonego w przepisie art.50d ust.1 punkt 1 ww. ustawy o emeryturach i rentach.

Wykładnia przepisów załącznika nr 3 do ww. rozporządzenia w oderwaniu od wykładni art.50d prowadziłyby do sytuacji w której każdą pracę górnika kopalni głębinowej wykonywane na terenie wyrobiska należałoby uwzględnić w wymiarze półtorakrotnym. Jako prace wymienione w załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia mogą być uznane tylko takie czynności wykonywane przez górnika, które są bezpośrednio związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu i likwidacji odbudów, maszyn ładujących, transportujących w przodkach a nadto przy głębieniu szybów i robotach szybowych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku I UK 236/09; z dnia 22 kwietnia 2011 roku I UK 360/10; 4 kwietnia 2012 roku I UK 440/11; z dnia 28 kwietnia 2010 roku I UK 339/09; z dnia 18 marca 2015 roku I UK 280/14).

Przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom w kopalni węgla kamiennego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym czas pracy górniczej w przodku tylko wówczas, gdy spełnia łącznie wszystkie wskazane w powołanych przepisach przesłanki: co do miejsca wykonywania, co do rodzaju czynności, co do obsługi wskazanych w tym przepisie maszyn i urządzeń.

Zdaniem Sądu, aby można było zaliczyć pracę ubezpieczonego do prac wskazanych w punkcie 4 i 18 dział I załącznika nr 3 ww. rozporządzenia, musiałyby być to prace wykonywane w pełnym wymiarze czasu pracy i stale w przodku. Pojęcie przodka musi być wykładane w sposób ścisły i ograniczać się wyłącznie do miejsca pracy

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony E. B. był zatrudniony w Zakładzie (...) nieprzerwanie w okresie od 6 października 1981 roku do 22 września 1999 roku (17 lat 6 miesięcy i 16 dni). Pracę wykonywał pod ziemią w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach: pomoc górnicza, młodszy górnik, cieśla i młodszy górnik – cieśla.

W toku postępowania ubezpieczony zakwestionował obliczenie okresu pracy górniczej, wskazując iż zatrudnienie w Zakładzie (...) należy przeliczyć mnożnikiem półtorakrotnym, bowiem wykonywał pracę pod ziemią, zawsze w przodku. Do zaliczenia okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładzie (...) do pracy w wymiarze półtorakrotnym należałoby ustalić, iż w całym okresie zatrudnienia wykonywał pracę określone w art.50d.

Z ustaleń Sądu wynika, iż pracodawca prowadził dla ubezpieczonego wykaz dniówek pracy w przodku, który stanowił załącznik do karty ewidencji pracownika. Z tego zestawienia wynika, iż w okresie zatrudnienia liczba dniówek przepracowanych przez ubezpieczonego w przodku wyniosła 128,6.

W ocenie Sądu brak jest podstaw do uznania za wiarygodne zeznań ubezpieczonego, że wszystkie prace wykonywał w przodku. Zeznanie te są przede wszystkim niezgodne z treścią załącznika do karty ewidencji i sporządzonego na

jego podstawie zestawienia wykazu dniówek przepracowanych w przodku. Nadto zeznania te są niespójne, bowiem ubezpieczony wskazuje, że pracował w przodku, ale również w ścianach bocznych. Zeznania ubezpieczonego w tym zakresie potwierdza świadek M. K. (2). O wykonywaniu przez ubezpieczonego innych prac niż na przodku zeznaje także świadek A. O., z którego zeznań wynika, że ubezpieczony „dokonywał załadunku i rozładunku żelastwa na drzewiarki”. Pracę ubezpieczonego wyłącznie na przodku potwierdzają świadkowie H. A. i M. D. (2).

W ocenie Sądu oparcie ustalenia, że ubezpieczony wszystkie dniówki przepracował na przodku tylko i wyłącznie w oparciu o zeznania świadków H. A. i M. D. (2) jest niemożliwe. Zeznania tych świadków są bowiem sprzeczne nie tylko z dowodami z dokumentów – załącznikiem do karty ewidencji pracy oraz wydanym na jego podstawie zaświadczeniu ale także z zeznaniami ubezpieczonego i świadków M. K. (2) oraz A. O.. Świadkowie zeznają o zdarzeniach sprzed wielu lat i mogą postrzegać pracę ubezpieczonego przez pryzmat własnej pracy. Nadto przyjęcie za wiarygodne zeznań ubezpieczonego, że wszystkie dni pracował w przodku prowadziłoby do uznania, że pracodawca świadomie fałszował dokumentację pracowniczą – w tym wypadku załącznik do karty ewidencji pracy. Takie stanowisko jest nieuprawnione. Podkreślić należy, że załącznik do karty ewidencji pracy dotyczy okresu od 1985 roku do końca zatrudnienia. Dane są podpisywane przez różne osoby i trudno zaakceptować stanowisko powoda, że w każdym okresie zatrudnienia jego dniówki przepracowane w przodku były przypisywane innym osobom.

Reasumując zeznania ubezpieczonego ani świadków nie podważają wiarygodności załącznika do karty ewidencji pracownika i wydanego na jej podstawie zaświadczenia. Z tych też względów Sąd uznał, iż do pracy górniczej można zaliczyć ubezpieczonemu tylko te dniówki które wynikają z przedłożonej dokumentacji pracodawcy.

Zgodnie z treścią §31 zd. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe z dnia 11 października 2011 roku (Dz.U. nr 237, poz.1412) jeżeli w zaświadczeniu stwierdzającym okresy zatrudnienia podane są dniówki robocze, a nie okresy zatrudnienia, sumę dni zamienia się na miesiące, przyjmując za miesiąc 22 dni robocze, a za okresy przed dniem 1 stycznia 1981 r. - 25 dni roboczych. Brzmienie tego przepisu nie uległo zmianie w stosunku do poprzednio obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń z dnia 7 lutego 1983 roku (Dz.U. nr 10, poz. 49 ze zm.), wydanego na podstawie delegacji zawartej w ustawie z dnia 14 grudnia 1982 roku o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. nr 40, poz.267 ze zm.), który zachował aktualność po dacie wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w oparciu o treść art.194.

Podaną przez pracodawcę liczbę dniówek w wymiarze 128,6 należy zamienić na miesiące, stosownie do treści §31 ww. rozrządzenia, co daje 5 miesięcy i 18,6 dniówek. Przelicznik 1,5 można zatem zastosować wyłącznie do pracy górniczej w wymiarze 5 miesięcy.

Ubezpieczony legitymuje się zatem stażem pracy pod ziemią w wymiarze 17 lat 6 miesięcy i 18 dni (po odjęciu okresów niezdolności do pracy 6 miesięcy i 26 dni), z tego jedynie 128,6 dniówek (czyli 5 miesięcy) należy zaliczyć w wymiarze półtorakrotnym jako pracy wykonywanej pod ziemią na przodku.

Przyjęcie takiego stanowiska skutkuje uznaniem braku prawa ubezpieczonego do emerytury górniczej, bowiem nie legitymuje się on stażem pracy górniczej 25 lat.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ubezpieczonego.

2.03.2017 r.